

Petite histoire, groot gebaar

© Boumediene Belbachir

Adriaan Van Aken van Het Nieuwstedelijk vertelt het verhaal van zijn vader, een van de eerste huismannen in België.

Gilles Michiels

Woensdag 15 november 2023 om 03:00

SOLDAAT VAN AKEN, DE VIJAND LACHT ZICH DOOD

Het Nieuwstedelijk.

Het is zowat een ongeschreven regel in het theater: maak het particuliere politiek, het unieke universeel. *Soldaat Van Aken, de vijand lacht zich dood* heeft alles om zo'n verhaal te zijn: Lode Van Aken (1943-2021) verrichtte in de jaren 70 pionierswerk als huisman. Toch schuwt Adriaan Van Aken de grote statements in deze voorstelling over zijn vader.

Schoolrevolutie

Het is een knusse tribune waarop je als toeschouwer gaat zitten, alsof je in familiekring naar een diavoorstelling komt kijken. Centraal staat een stapelbed, zoals je die in een kazerne of kinderkamer vindt. Niet Van Aken zit erop, wel zijn 13-jarige dochter Maria-Julia die het levensverhaal van haar grootvader opdiept. Op het bedgordijn projecteert zij foto's en objecten uit de oude doos, op de matras verschijnt het panorama van Van Akens jeugd.

De visuele laag blijft in *Soldaat Van Aken, de vijand lacht zich dood* dienstbaar aan de audio. Dat komt wellicht omdat de voorstelling voorafgaat aan een achtdelige podcast, waarin Van Aken zijn familie interviewt. Ook hier becommentarieert een vlechtwerk aan stemmen Lodes levenswandel. De kindertijd, waarin hij meisjesachtige kleren droeg, als om aan zijn jonggestorven zusje te herinneren. De puberteit, waar hij als eerste met een baard een kleine schoolrevolutie ontketende. De legertijd, die hij dankzij een gefingeerde ziekte wist te verkorten. Aan die laatste periode ontleent het theaterstuk overigens zijn titel.

© Boumediene Belbachir

Luiheid

Het zijn stuk voor stuk sterke anekdotes, maar het is de episode over Lodes gezinsleven die het meeste opzien baart. Met een vader die zich (mede) over het huishouden en de kinderen ontfermde, voelde het alsof ze ‘twee moeders’ hadden, vertellen Van Aken en zijn zus. In een tijd die andere eisen aan mannen stelde, werd dat engagement met luiheid verward. Ook toen hij buitenshuis ging werken als conciërge, verrichtte vader Van Aken het onzichtbare werk waarvoor men vandaag therapeuten en duurbetaalde hr-consultants inroept.

Adriaan Van Aken had de politieke aard van zulke verhalen met dikke stift kunnen markeren. Maar door dat niet te doen is de zeggingskracht zo mogelijk nog groter. Dit stuk hoeft een integere levenskeuze niet tot boodschap op te kloppen. Van een zeldzame huisman een held maken? Dan zou een patriarchale verbeelding alweer miljoenen huisvrouwen kaltstellen. Nee, in *Soldaat Van Aken* vinden vader en dochter een kostbaar evenwicht: tussen de poëzie van het particuliere en de politiek van de petite histoire.